

Servicescape

De fysiske omgivelsenes betydning for en servicebedrift.

Skrevet av: Kjetil Sander

Dato: 17 Juli 2023

Versjon: 1.0

Utgitt av: eStodie.no

Forord

Servicescape modellen er en modell utviklet av Booms og Bitner for å forklare hvilken virkning det fysiske miljøet en serviceprosess skjer i har å si for kundens atferd (f.eks. om de kjøper en tjeneste eller ikke). Modellen er sterkt påvirket av miljøpsykologi, og har innen tjenestemarkedsføring blitt den dominerende rammen for å studere og evaluere det fysiske miljøet en serviceorganisasjon befinner seg i. Modellen er også en del av kjernepensumet til alle som ønsker å lære [Serviceledelse](#).

Denne e-boken bygger på artikkelserien <https://estudie.no/serier/servicescape/> og vil lære deg å bruke Servicescape modellen for å skape det optimale fysiske servicemiljøet for din virksomhet i forhold til din ønskede visuelle profil og brand image.

Oslo, 17 juli 2023
Kjetil Sander

Innholdsfortegnelse

FORORD	1
INNHOLDSFORTEGNELSE	2
1 KORT OM SERVICESCAPE	6
1.1 DE FYSISKE OMGIVELSENE TIL TJENESTEN (OPPLEVELSESROMMET)	7
1.2 MÅ STIMULERE VÅRE 5 SANSER	8
1.3 EN S-O-R MODELL	9
1.4 MILJØPSYKOLOGI	9
1.4.1 <i>Opplevelsesrommet må stimulere 3 emosjonelle følelser</i>	10
1.4.2 <i>Atferdsrespons - Tilnærming eller unngåelse</i>	11
1.4.3 <i>To ulike service- og arbeidsmiljøer</i>	12
2 SERVICESCAPE DESIGN, TYPER OG ROLLER	13
2.1 SERVICESCAPE DESIGN	13
2.2 TYPER SERVICESCAPE-MILJØ	13
2.3 FUNKSJONER AV SERVICESCAPE	14
2.3.1 <i>Bilde, differensiering og posisjonering</i>	14
2.3.2 <i>Tilrettelegge for servicemøte og øke produktiviteten</i>	14
2.4 TILNÆRMING TIL SERVICESCAPE	14
2.4.1 <i>Direkte observasjon</i>	14
2.4.2 <i>Miljøundersøkelser</i>	14
2.4.3 <i>Fotografisk plan</i>	15
2.4.4 <i>Eksperimenter</i>	15
2.5 SERVICESCAPE ROLLER	16
2.5.1 <i>Tilrettelegger</i>	16
2.5.2 <i>Sosialisere</i>	16
2.5.3 <i>Pakke</i>	16
2.5.4 <i>Differensier</i>	17
3 SERVICESCAPE MODELLEN	18
3.1 FYSISK MILJØ SOM STIMULI	19
3.2 OMGIVELSESFORHOLD	19
3.3 ROMLIG LAYOUT	19
3.3.1 <i>Funksjonalitet</i>	20
3.3.2 <i>Romlig utforming</i>	20
3.4 SKILT, SYMBOLER OG GJENSTANDER	20
3.5 DET HELHETLIGE MILJØET	21
3.6 KUNDER OG ANSATTE	21
3.7 INTERN RESPONSMODERATORER OG FORMIDLERE	21
3.8 ATFERDSSVAR	22
3.9 DEN UTVIDEDE SERVICESCAPE MODELLEN	23
3.9.1 <i>Den fysiske dimensjonen</i>	23
3.9.2 <i>Den sosiale dimensjonen</i>	24
3.9.3 <i>Den sosialt symbolske dimensjonen</i>	24
3.9.4 <i>Den naturlige dimensjonen</i>	25
4 BELIGGENHET	26
4.1 HVA AVGJØR VALG AV BELIGGENHET?	26
4.2 KUNDENS FORVENTNINGER	26

4.3 PRISPROFIL	27
4.4 TRAFIKK / GJENNOMSTRØMNING	27
4.5 PARKERINGSMULIGHETER	27
4.6 NABOFORHOLD/MILJØ	27
4.7 AREALBEHOV	28
4.8 BRUKSENDRING/OFFENTLIGE RESTRIKSJONER	28
5 ARBEIDSLOKALE.....	29
5.1 LOVENS KRAV	29
5.2 BYGNINGENES UTFØRELSE.....	29
5.3 STØRRELSEN PÅ ARBEIDSLOKALET	29
5.4 ROMHØYDE.....	30
5.5 RENHOLD	30
5.6 GULV.....	30
5.7 LASTERAMPE	31
5.8 VEGGER OG HIMLING	31
5.9 DØRER OG PORTER.....	31
6 FARGEVALG FOR ARBEIDSLOKALET OG SERVICEMILJØ	32
6.1 FARGEBRUK.....	32
6.2 MØRKE STORE FLATER.....	32
6.3 HVITT	32
6.4 GULT.....	32
6.5 RØDT	33
6.6 BLÅTT	33
6.7 GRØNT	34
6.8 TAKET.....	34
7 ARBEIDSTEMPERATUR.....	35
7.1 REGLER OM TEMPERATUR	35
7.2 HOLD TEMPERATUREN MELLOM 20-22 °C.....	35
7.3 KONSEKVENSER AV VARME OG KULDE	36
7.3.1.1 Når det er for varmt:.....	36
7.3.1.2 Når det er for kaldt:	36
7.4 STABIL TEMPERATUR	36
7.5 AKTUELLE TILTAK VED VARMEBELASTNING	37
7.6 AKTUELLE TILTAK VED KULDEPROBLEMER	37
7.7 UTEARBEID I EKSTREM KULDE.....	38
8 KLIMA OG VENTILASJON (LUFTKVALITET).....	39
8.1 SYKEFRAVÆR	39
8.2 LOVVERKET	39
8.3 VENTILASJONENS FORMÅL.....	39
8.4 VURDER VENTILASJONSBEHOVET.....	40
8.5 VENTILASJONSSYSTEM VED FARLIGE KJEMIKALIER	40
8.6 VENTILASJONSKONSULENTER KAN HJELPE	40
9 BELYSNING	41
9.1 LYSETS MAKT	41
9.2 INNENDØRS ELLER UTENDØRS BELYSNING	41
9.3 BELYSNING AV ET SERVICEMILJØ ELLER EN ARBEIDSPASS	41
9.4 FORVENTNINGER OG BEHOV	41
9.5 ATMOSFÆRE	42
9.6 BELYSNINGEN MÅ PLANLEGGES	42
9.7 LYSSTYRKE	42
9.8 LYSKILDEN.....	42

9.9 STERKT / SVAKT LYS	43
9.10 NATURLIG LYS FREMFØR KUNSTIG BELYSNING	43
9.11 MÅ SES I SAMMENHENG MED FARGEVALGENE	43
9.12 NØDBELYSNING	43
10 STØY	44
10.1 NÅR OPPSTÅR HØRSELSSKADER?	44
10.1.1 Hørselsskade kan oppstå når:.....	44
10.2 ANNEN HELSERISIKO	45
10.2.1 Økt risiko for ulykker.....	45
10.3 HVEM ER MEST UTSATT?	45
10.4 RISIKOVURDERING	45
10.5 TILTAK MOT STØY	46
10.6 TILTAKSVERDIER	46
10.7 GRENSEVERDIER	46
10.8 STØYMÅLING	48
10.9 HELSEUNDERSØKELSE OG HØRSELSKONTROLL	48
11 MUSIKK OG DUFT	50
11.1 MUSIKK	50
11.2 DUFT	50
12 BORDPLASSERING.....	51
12.1 DITT KONTOR.....	51
12.2 HVEM ER MØTEDELTAKERNE ELLER MOTPARTEN?.....	51
12.3 HVEM SKAL SITTE HVOR?	51
12.4 RUNDT KONFERANSEBORD	52
12.5 HALVSIRKEL BORD	53
12.6 LANGE BORD	53
12.7 BORDKORT.....	54
12.8 HVILKEN BORDPLASSERING BØR VI VELGE?	54
13 SKILTING OG UNIFORMERING.....	56
13.1 FORMÅL	56
13.2 SKAPER KUNDENES FØRSTEINTRYKK	56
13.3 FUNKSJONELL OG UTILITARISTISK ROLLE	57
13.4 ARTEFAKTER	57
13.5 UNIFORM OG KLESKODE	58
13.5.1 Uniformens funksjon.....	58
13.5.2 Et ytre symbol som viser hvem du er og hva du står for.....	58
13.5.3 Hvilke yrkesgrupper trenger en uniform?.....	58
13.5.4 Kleskode.....	59
13.5.5 Avgjør i stor grad virksomhetens visuelle profil.....	60
13.5.6 Krever klare retningslinjer.....	60
14 ARBEIDSUTSTYR.....	62
14.1 ARBEIDSPLASSEN MÅ VÆRE TRYGG	62
14.2 AVSKJERMING	62
14.3 VURDERING AV FARE VED BRUK AV ARBEIDSUTSTYR	62
14.4 TEKNISKE KRAV - CE-MERKING	63
14.5 MERKING AV UTSTYRET	63
14.6 BRUKSANVISNING PÅ NORSK	63
14.7 MASKINER SKAL OM NØDVENDIG HA NØDSTOPP	63
14.8 VURDERING OG DE ANSATTES MEDVIRKNING.....	63
14.9 REGELVERK	64

15 ARBEID VED DATASKJERM	65
15.1 HVILKE PROBLEMER SKAPER ARBEID FORAN DATASKJERM?	65
15.2 HVEM GJELDER DETTE?	65
15.3 TILRETTELEGGING OG ORGANISERING	65
15.4 MAKS 6 TIMER FORAN DATASKJERM PER DAG.....	66
15.5 BORD	66
15.6 DATASKJERM	66
15.7 TASTATUR.....	66
15.8 STOL	66
15.9 10 MIN PAUSE EN GANG I TIMEN.....	67
15.10 EGEN VEILEDNING	67
15.11 REGELVERK	67
16 ARBEIDSSTILLING.....	68
16.1 FEIL ARBEIDSSTILLING SKAPER SKADER OG SYKEFRAVÆR.....	68
16.2 ERGONOMISKE PRINSIPPER.....	69
16.3 UNNGÅ UHELDIGE OG UNØDVENDIGE BELASTNINGER	69
16.4 MANUELT ARBEID	69
16.5 STÅENDE ARBEID	70
16.6 OVERBELASTNING	70
16.7 TUNGT ARBEID	71
16.8 ENSFORMIG GJENTAKELSEARBEID	71
16.9 ARBEID PÅ HUK, PÅ KNÆRNE ELLER KNELENDE	72
16.10 ARBEIDSHØYDE OG -RADIUS.....	72
16.11 ARBEIDSTOL	73
16.12 ARBEIDSBORD	73
16.13 REGELVERK	73
17 PERSONALROM (SPISEROM, GARDEROBER OG VASKEROM)	74
17.1 SPISEROM.....	74
17.2 TOALETT.....	74
17.3 GARDEROBER	74
17.4 ARBEID MED STOFFER	75
17.5 VASKEROM OG DUSJROM.....	75
17.6 ROM FOR RENHOLDSTUTSTYR	75
17.7 INNKVARTERING	75
17.8 REGELVERK	76
18 KILDER.....	77